



ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **S. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2006, č. j. 1 Cad 26/2005 – 76,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhal zrušení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 31. 3. 2005, č. j. 2005/18924/21, jímž bylo zamítnuto odvolání proti rozhodnutí ředitele Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 7. 3. 2005, č. j. KUOK/3997/05/OSV-DS/7025/SD-36, kterým byl zamítnut návrh žalobce na povolení obnovy řízení týkající se pravomocného rozhodnutí ředitele Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 3. 2. 2005, č. j. KUOK/1363/05/OSV-DS/7025/SD-10. Posledně uvedeným rozhodnutím bylo zamítnuto jako nepřipustné odvolání žalobce proti rozhodnutí starosty města Zábřeh ze dne 5. 1. 2005, zn. S/12/05, jímž byl zamítnut návrh žalobce na vyloučení všech pracovníků Městského úřadu Zábřeh.

Žalobce současně požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o uvedené žalobě. Městský soud v Praze usnesením ze dne 5. 9. 2005, č. j. 1 Cad 26/2005 – 34, tento návrh zamítl. Toto usnesení žalobce napadl kasační stížností a požádal, aby mu pro řízení o kasační stížnosti byla zástupkyní ustanovena Mgr. Pavla Frodlová, advokátka, se sídlem v Šumperku.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 21. 11. 2006, č. j. 1 Cad 26/2005 – 76, (tj. usnesením napadeném kasační stížností, o níž je tímto rozsudkem rozhodováno) ustanovil žalobci pro řízení o kasační stížnosti proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 5. 9. 2005, č. j. 1 Cad 26/2005 – 34, zástupkyni Mgr. Dagmar Dřimalovou, advokátku, se sídlem Muchova 9/223, Praha 6. Své usnesení odůvodnil tak, že vzhledem k tomu, že řízení je vedeno u Městského soudu v Praze, soud žalobci ustanovil zástupkyni se sídlem v Praze.

Toto usnesení napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností, v níž konstatuje, že v dalších neskončených věcech vedených u Městského soudu v Praze jej již zastupují advokáti JUDr. Vít Vohánka nebo JUDr. Vlastibor Vejvoda. V posuzované věci ustanovená zástupkyně JUDr. Dagmar Dřimalová podle tvrzení stěžovatele s ním vůbec nekomunikuje. Dále upozornil, že byl rozsudkem Okresního soudu v Olomouci omezen ve způsobilosti k právním úkonům.

Vzhledem ke sdělení stěžovatele o omezení ve způsobilosti k právním úkonům, požádal Nejvyšší správní soud nejdříve Okresního soud v Šumperku o ověření této informace a eventuální sdělení stavu řízení. Nejvyššímu správnímu soudu byl k výzvě předložen rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 2. 2007, č. j. 40 P 335/88 – 999, rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2007, č. j. 13 Co 371/2007 – 1126, a rozsudek Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1987, č. j. Nc 1565/86 – 42. Z nich Nejvyšší správní soud zjistil, že uvedeným rozsudkem Okresního soudu v Olomouci byl stěžovatel omezen ve způsobilosti k právním úkonům tak, že tento je schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní, kde není schopen samostatně uzavírat pracovní smlouvy a vykonávat zaměstnání, v němž by odmítnutí příkazu z chorobných příčin mohlo vést k ohrožení vlastního nebo cizího zdraví, nebo ke značným hmotným škodám. Rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 2. 2007, č. j. 40 P 335/88 – 999, bylo zastaveno řízení zahájené usnesením Okresního soudu v Šumperku ze dne 7. 6. 1994, č. j. P 335/88 – 101, o změnu omezení způsobilosti k právním úkonům, případně o zbavení způsobilosti k právním úkonům S. M., nar. X. Dále bylo rozhodnuto tak, že se návrh S. M., podaný u Okresního soudu v Šumperku dne 11. 5. 2000, kterým se domáhal zrušení rozsudku Okresního soudu v Olomouci, č. j. Nc 1565/86 – 42, (17 Sen 16/87) podle ust. § 190 občanského soudního řádu, zamítá. Současně bylo rozhodnuto tak, že soud ponechává omezení stěžovatele ve způsobilosti k právním úkonům, jak bylo rozhodnuto rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1987, č. j. Nc 1565/86 – 42, (17 Sen 16/87) tak, že tento je schopen samostatně činit veškeré právní úkony, kromě právních úkonů v oblasti pracovněprávní, kde není schopen samostatně uzavírat pracovní smlouvy a vykonávat zaměstnání, ve kterém by odmítnutí příkazu z chorobných příčin mohlo vést k ohrožení vlastního nebo cizího zdraví nebo ke značným hmotným škodám. K tomuto závěru dospěl uvedený soud na základě provedeného dokazování, kdy zejména ze znaleckého posudku z oboru psychiatrie zjistil, že u stěžovatele je nadále přítomna duševní porucha trvalého rázu, která mu i nadále brání samostatně činit právní úkony v oblasti pracovněprávní tak, jak bylo konstatováno ve výše již zmíněném rozsudku Okresního soudu v Olomouci. I když nyní dochází k progresi duševního onemocnění, nezjistil soud, že by stěžovatel nebyl schopen činit ostatní právní úkony. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 21. 8. 2007, č. j. 13 Co 371/2007 – 1126, byl rozsudek Okresního soudu v Šumperku k odvolání stěžovatele v napadené části, tj. ve výroku o zamítnutí návrhu stěžovatele na zrušení rozsudku Okresního soudu v Olomouci a na ponechání omezení ve způsobilosti k právním úkonům, potvrzen. V odůvodnění tohoto rozsudku Krajský soud konstatoval, že na základě provedeného dokazování nelze učinit jiný právní závěr, než učinil soud I. stupně, neboť nevznikly pochybnosti, že by v době předcházející řízení o způsobilosti k právním úkonům

stěžovatele, jenž bylo ukončeno rozsudkem Okresního soudu v Olomouci ze dne 16. 9. 1987, nebyly podmínky pro omezení způsobilosti k právním úkonům jmenovaného v provedeném rozsahu. I v současném řízení bylo znaleckým posudkem v oboru psychiatrie zjištěno, že stěžovatel nadále trpí duševní poruchou, pro kterou již byl omezen ve způsobilosti k právním úkonům, a to poruchou trvalou (paranoia persecutoria et cverulants); jelikož nemoc je neléčena, postupně progreduje, chování se stává inadekvátní, kverulace je chorobná.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů [§ 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Z jejího obsahu lze zjistit, že se stěžovatel dovolává důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy tvrzené nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Podle § 35 odst. 8 (dříve odst. 7) s. ř. s. může navrhovatel (v tomto případě je jím stěžovatel v řízení o žalobě), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Smyslem tohoto ustanovení je poskytnutí faktické a odborně fundované ochrany práv osobě, která by jinak měla být osvobozena od soudních poplatků a u níž je takové ochrany třeba, neboť jen tak lze v kvalifikovaných případech (za splnění § 35 odst. 8 s. ř. s.) dostat zásadě rovnosti, jež se promítá v zákonem výslovně vyjádřené zásadě rovného postavení účastníků podle § 36 odst. 1 s. ř. s. Má-li být tímto ustanovením založeno konkrétní subjektivní právo stěžovatele na odborné zastoupení osobou s právnickým vzděláním v řízení před soudem, pak toto právo je toliko právem na zástupce, jímž může být i advokát, nikoli však právem na konkrétního zástupce, kterého osoba navrhuje ustanovení zástupce ve svém návrhu označuje.

Ustanovil-li krajský soud (zde Městský soud v Praze) stěžovateli zástupce z řad advokátů působících v obvodu tohoto krajského soudu, pak tento důvod nepovýšil nad žádné stěžovatelovo subjektivní právo ani nad žádný jeho právem chráněný zájem. Pokud jde o konkrétní náplň povinností, jež ustanovenému zástupci napadené usnesení přineslo, pak ta je závislá na aktuálních potřebách, jež po dobu trvání takového zastoupení vyplynou jak z přímých pokynů stěžovatele, tak ze strany soudu, přitom budou záviset na procesním vývoji sporu. U probíhajícího soudního sporu, kde je zástupce soudem ustanoven, probíhá komunikace právního zástupce se soudem zpravidla bezprostředně. Jde tu tedy zřetelně o průběžně vykonávanou činnost, k níž povinnost ustanoveného zástupce nastupuje často automaticky, bez dalšího výslovného pokynu ze strany zastoupeného či třetí osoby. Stěžovateli tento stav zajišťuje určitý stupeň právního komfortu, jehož se mu dostává prostřednictvím jistoty, že je správa jeho právních záležitostí v konkrétním soudním sporu trvale svěřena do rukou jeho zástupce. Za tohoto stavu, uváží-li soud, že v rámci zastoupení stěžovatele přichází v úvahu nahlížení do soudního spisu i do správního spisu, který se po dobu řízení před soudem nachází u tohoto soudu, možná následná procesní reakce ustanoveného zástupce vůči soudu, účast na jednání soudu apod., pak není řešením nelogickým ustanovit stěžovateli zástupce z obvodu soudu, který řízení vede. Jde zároveň o řešení, jež nenaráží na žádnou ze základních zásad, jichž je třeba při rozhodování o této otázce šetřit, a není v rozporu ani se žádným ustanovením procesního předpisu, kterým je řízení před krajským soudem ovládáno (s. ř. s.). Má-li tedy stěžovatel za to, že ustanovení advokátky JUDr. Dřimalové je nezákonné, případně že mu lze vytknout jakoukoli jinou nesprávnost, jež by se stěžovatele dotkla na jeho právech, Nejvyšší správní soud tomuto tvrzení nepřisvědčuje. Ostatně jak uvádí

sám stěžovatel, je u Městského soudu v Praze k jeho žalobám vedeno na desítky věcí. Požaduje-li pak v nich zastoupení advokátem, je logické a racionální, pokud soud zastupováním ex officio v tolika věcech nezatíží jednoho a téhož advokáta (v podstatě by tak v ostatním zablokoval nebo přinejmenším podstatně omezil výkon jeho praxe) a namísto toho zastupování rozmělní mezi advokátů několik.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné náklady, jež by mu vznikly a jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. října 2007

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu